

Wat we

Google

Een verrassend
hoopvolle
geschiedenis
van de mens

Vragen

Simon
Rogers

ten have

‘Waarom ben ik zo moe?’

Google Trends begon met cruises. In 2005 merkte Hal Varian, hoofdeconoom bij Google, dat de zoekgegevens die hij bekeek een sterk seizoensgebonden patroon vertoonden. Dat gebeurde bij cruises, iets wat je immers elk moment en overal ter wereld kunt doen. Vervolgens zag hij dat deze patronen ook van toepassing waren op allerlei andere zaken: autoverkopen, honkbal en de economie. Hij ontdekte wat we nu ‘ritmische trends’ noemen – het feit dat vergelijkbare zoekopdrachten op vergelijkbare momenten plaatsvinden.

Dit was wat schrijver over technologie John Battelle een ‘database van intenties’ noemde: zoekgegevens vertegenwoordigen dingen die we zouden willen doen – al wil dat niet per se zeggen dat we ze ook meteen gaan doen.¹ Zo beginnen mensen bijvoorbeeld al maanden van tevoren met het zoeken naar een huis, nog voordat ze er daadwerkelijk een kopen. Een vakantie plannen werkt op dezelfde manier: dat begint vaak weken of maanden voordat je

daadwerkelijk in het vliegtuig stapt. Die intenties kunnen een voorbode zijn van de toekomst – of slechts een kortstondige interesse, die seconden later weer vervangen wordt door iets anders.

Een van die ritmische zoekopdrachten weerspiegelt écht het moment – die meest alledaagse vraag: ‘Hoe laat is het?’ Naar sommige maatstaven is dat een van de meest-gestelde vragen aller tijden op Google. En de manier waarop we zoeken hoe laat het is, zegt meer over ons dan we misschien denken. Leren klokkijken is iets wat we op de basisschool meekrijgen, maar in de praktijk is het – net als bij de meeste zoekopdrachten in dit boek – iets waarbij we dagelijks hulp nodig hebben.

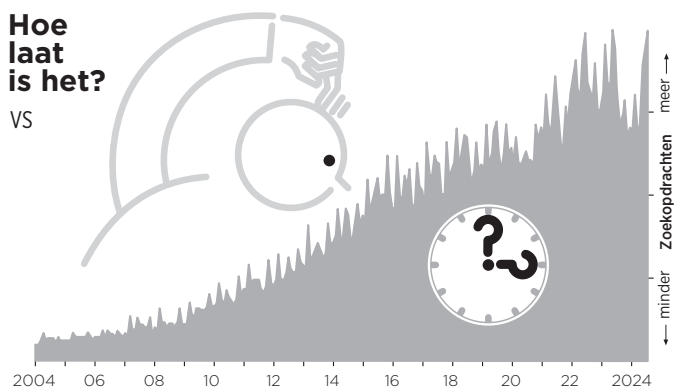
Zoekopdrachten over tijd zijn een voorbeeld van een ‘alomtegenwoordige zoekopdracht’: net als het weer helpen ze ons de dag structuur te geven. We willen bijvoorbeeld weten hoe laat de zon opkomt en hoe laat hij ondergaat. En zoekopdrachten met betrekking tot de tijd pieken twee keer per jaar, wanneer de klok verzet wordt – niet alleen met vragen als: ‘Wanneer gaat de klok vooruit/achteruit?’, maar ook: ‘Waarom verzetten we de klok?’

‘Hoeveel tijd?’ bereikte in 2024 een recordhoogte in zoekinteresse. Tijd is ons kostbaarste bezit, waar we nooit genoeg van lijken te hebben.² Sommige zoekopdrachten worden behoorlijk filosofisch: ‘Is de tijd echt?’ is de vaakst gestelde ‘Is... echt?’-vraag (op ‘Is het echt?’ na – wat niets betekent).

Naar ‘Hoe laat is het?’ wordt nu vaker gezocht dan ooit in de geschiedenis van Google Trends. Het is op heel Google zelfs de vaakst gestelde vraag die begint met ‘Hoe...’

'WAAROM BEN IK ZO MOE?'

Deze zoekopdrachten piekten toen in 2020 covid uitbrak en ze pieken nog steeds wanneer de klok wordt verzet – maar de algemene trend blijft stijgen. Hoe komt dat? Een mogelijke verklaring is dat mensen in 2004 nog massaal horloges droegen om te weten hoe laat het was. (In de novelle *The Tenth Man* van Graham Greene worden gevangenen gemarteld door bewakers die hun horloges afnemen – waardoor ze elk gevoel van tijd en verbinding met de wereld verliezen.)³ Tegenwoordig vragen mensen aan hun smart speaker of telefoon hoe laat het is.

De tijd beïnvloedt alles met betrekking tot ons zoekgedrag: we zoeken anders in de ochtend dan in de avond, en anders in september dan in maart. Voor sommige mensen is klokkijken op zich al een uitdaging. Kijk maar naar deze 'Hoe...?'-zoekopdrachten over tijd:

- Hoe kun je aan de zon zien hoe laat het is?
- Hoe kun je zien hoe laat het is als je dronken bent

(Het zal niemand die ooit rond sluitingstijd in Soho is geweest verbazen dat daar in Londen het vaakst naar wordt gezocht.)

Of zelfs deze: ‘Ik heb een batterij nodig om te kunnen zien hoe laat het is.’

De tijd is ook onze manier om de wereld te begrijpen. Toen ik naar de westkust van de vs verhuisde, raakte ik voortdurend in de war over de tijd en tijdzones. Wanneer was het beste moment om naar Londen te bellen? Wanneer kon ik een vergadering plannen met iemand in São Paulo? Hoe groot is het tijdsverschil met New York? Toen ik in San Francisco woonde en bij vrienden logeerde – en drie uur achterliep op New York en acht uur op Londen – kwam er ’s avonds altijd een moment waarop ik niemand anders ter wereld kende die nog wakker was. Elke dag was ik vaak de laatste die naar bed ging en de laatste die wakker werd. Dat gevoel dat je helemaal alleen op de wereld bent, al is het maar voor een paar uur, is behoorlijk eenzaam.

Tijd draait uiteindelijk om locatie. Zoekopdrachten als: ‘Hoe laat is het in...?’ komen heel vaak voor, waarbij ‘Hoe laat is het in India?’ wereldwijd de meestgezochte variant is. ‘Waar ligt de GMT-tijdzone?’ is de meestgestelde vraag met betrekking tot tijd.

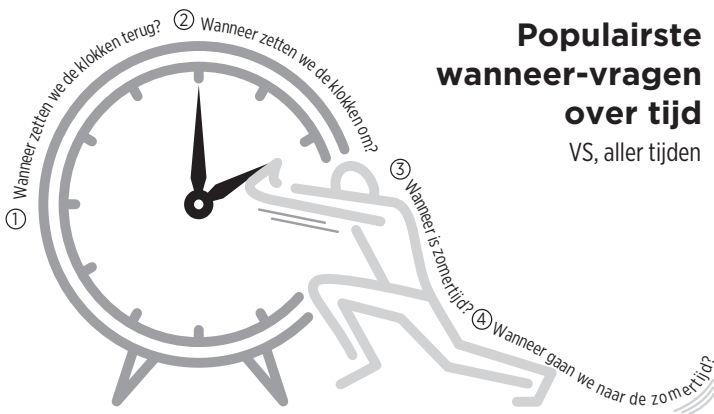
Soms worden zulke zoekopdrachten veroorzaakt door gebeurtenissen. Als een populaire tv-show in Amerika wordt uitgezonden, zie je vaak dat mensen massaal zoeken naar het omzetten van tijdzones; zo bereikte ‘2pm EST naar PST’ een recordhoogte tijdens het gevecht tussen Jake

Paul en Tommy Fury in februari 2023. Er zijn nog meer voorbeelden: '9pm EST naar PST' werd het meest gezocht toen in november 2020 de PS5-spelcomputer in de verkoop ging; 'tijd in Turkije' piekte tijdens de aardbevingen in Turkije en Syrië in februari 2023 en 'Hoe laat is het in Servië?' kwam drie keer zo vaak voor in juni 2023 – een recordhoogte – toen de Denver Nuggets het NBA-kampioenschap wonnen met in hun team sterspeler Nikola Jokić, afkomstig uit Servië. 'Hoe laat is het in Oekraïne?' steeg in februari 2022 met 3.200 procent toen Rusland het land binnenviel – en bereikte eveneens een recordhoogte.

'If I Could Turn Back Time'

De vragen 'Waarom hebben we zomer- en wintertijd?' en 'Waarom hebben we schrikkeljaren?' zijn de populairste waarom-vragen wanneer we informatie over tijd zoeken. Ongeveer zeventig landen verzetten twee keer per jaar de klok: in het voorjaar schakelen ze over op de zomertijd, in de herfst keren ze terug naar de wintertijd. Het is een belangrijk thema in zoekopdrachten, en het feit dat we er elk jaar opnieuw mee te maken hebben, maakt dat alleen maar hardnekkiger. Ook stellen we heel wat wanneer-vragen.

Bovendien willen we weten wie ervoor verantwoorde-lijk is. 'Wie heeft de zomertijd ingevoerd?' is de belangrijkste wie-vraag als we naar tijd zoeken (het antwoord: de Duitse regering in 1916, tijdens de Eerste Wereldoorlog). Het is duidelijk verwarrend voor mensen, zó verwarrend zelfs dat we soms niet eens meer weten waar we ons in die

**Populairste
wanneer-vragen
over tijd**
VS, aller tijden

jaarlijkse cyclus bevinden. Dat komt zo vaak voor dat het zichtbaar is in de data: 'Is het nu zomertijd?'

En dan is er nog het gegeven dat het nummer 'If I Could Turn Back Time' van Cher sinds 2017 elke oktober een piek in populariteit kent, telkens wanneer de klok wordt verzet.

Elk jaar wordt in maart bovendien vaker de vraag 'Waarom ben ik zo moe?' gesteld, wanneer de klok een uur vooruitgaat en we die kostbare zestig minuten verliezen (maar niet in Thailand, waar men geen zomer- en wintertijd kent).

Vermoeidheid treedt niet altijd op wanneer je het zou verwachten. Ook eind juni en juli kent die zoekopdracht een piek, en het aantal zoekopdrachten groeit elk jaar. Dat komt misschien doordat de zomertemperaturen in zowel de vs als het Verenigd Koninkrijk de afgelopen twee decennia zijn gestegen – vooral 's nachts –, wat tot meer vermoeidheid leidt.⁴ En eind juni vindt bovendien de zonnende plaats, de langste dag van het jaar.

'Wat is vandaag?'

We beseffen het misschien niet, maar we maken deel uit van een gemeenschap van mensen die elke dag op bepaalde momenten naar een liedje zoeken, of naar een recept, of zelfs gewoon naar een kop koffie. En juist wanneer we op die manier zoeken, zijn we nooit minder alleen – of we ons daar nu van bewust zijn of niet.

Op een hoger niveau zien we door het jaar heen een patroon. In december en januari pieken de zoekopdrachten naar eten. Reizen bereikt zijn hoogtepunt in de eerste helft van het jaar. Mode en schoonheid zijn eigenlijk het hele jaar door sterk aanwezig. Elke maand zien we een paar specifieke zoekopdrachten pieken, die samen het zoekjaar weergeven.

Het zijn niet per se de populairste zoekopdrachten van die maanden, maar ze vertonen wel een duidelijke piek. Onze denkbeeldige buitenaardse wezens uit de inleiding zouden aan de hand van dit jaarlijkse patroon al veel leren over het dagelijks leven van mensen. Aan het begin van het jaar raken we van slag door de dagen van de week en storten we ons op diëten en soep maken terwijl het buiten koud is. In februari denken we aan Valentijnsdag en solliciteren we naar zomerstages. In de lente willen tieners weten hoe ze iemand mee kunnen vragen naar het schoolfeest; in de zomer maken we ons druk om een vette huid, en tegen het einde van het jaar gaat het om de film *Die Hard* en manieren om tijdens de feestdagen onze familie te vermaken. Al sinds 2006 kent de zoekopdracht 'Hoe leer ik pianospelen?'

Wat we elk jaar vragen

Een selectie van zoekopdrachten die elke maand pieken Wereldwijd

JANUARI	FEBRUARI	MAART
Lichaamsbeweging Welke dag is het? Slapeloosheid Kater Hoe val je af? Stoppen met roken Schulden afbetalen Soep	Hartvormig Paspoort Zomerstages Verschil tussen <i>record</i> en song	Guinness Hoe laat de zon ondergaat Bloem Wanneer planten ... voor een droge huid Kersenbloesem
APRIL	MEI	JUNI
Huwelijksaanzoek Neem je kind mee naar werk Compost Eiersalade Recyclen <i>Money lei</i> (bloemen- slinger met geld) Zomerbaan	Teken Diploma-uitreiking Softbal Allergieën Airconditioning	Zonnebrandcrème Aperol spritz Kamperen Linnen Fietsen Tie-dye
JULI	AUGUSTUS	SEPTEMBER
Pretpark Perzik Roadtrip Watermeloen Thermosfles	Boterfiguren Bedverhogers Teambuilding ... voor een vette huid Hoe maak je vrienden Lunchideeën	Fruit plukken Homecoming Wiskunde Banenbeurs Wanneer is het herfst?
OKTOBER	NOVEMBER	DECEMBER
Geesten opsporen Uit de kast komen Celbiologie Troosteten Snoeiseizoen	Knutselideeën Hoe bak je... Seizoensgebonden depressie The Hallmark Channel Pepermunt-milkshake	Hoe speel je piano Elektrische tandenborstel <i>Die Hard</i> Bordspel Platenspeler Recept

in de vs elk jaar in december een piek (en voor wie het wil weten: het stuk dat het vaakst wordt genoemd om te leren spelen is 'Someone Like You' van Adele).

Sommige zoekopdrachten lijken hun oorsprong in de vs te hebben en duiken wereldwijd op, nu culturele trends zich steeds meer verspreiden. 'Cuffing season' lijkt er zo een: een Amerikaanse term voor de periode waarin het koud begint te worden en vrijgezellen op zoek gaan naar een kortstondige partner om zich samen mee op te warmen.⁵ Sinds 2022 piekt het in zoekopdrachten, en het is inmiddels zelfs populairder in Canada en Noorwegen dan in de vs zelf.

Deze schets van het jaar is tijdloos. Hoewel er geen verkiezingen, Olympische Spelen, natuurrampen of spraakmakende momenten die af en toe het nieuws (en de zoekinteresse) domineren bij komen kijken, is het een reeks zoekopdrachten die weerspiegelen wie we zijn en hoe we van dag tot dag zoeken. Voor velen zijn dit de zoekopdrachten die ze zich herinneren, en die op dat moment het belangrijkste voor hen zijn.

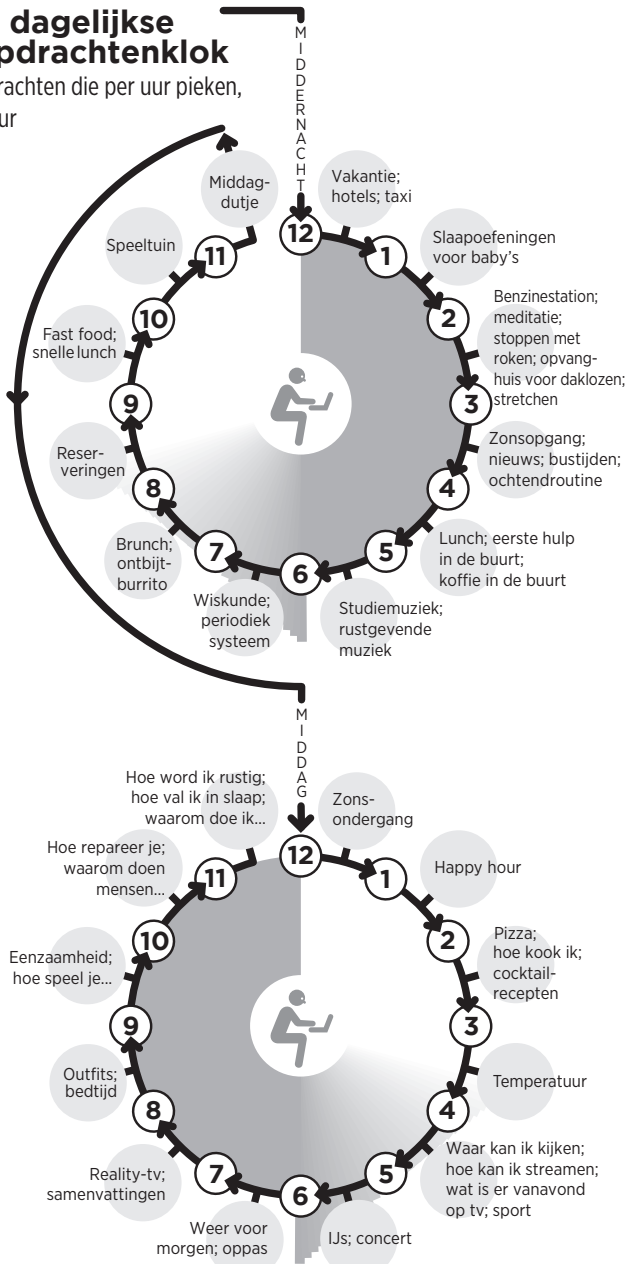
Het is logisch dat er een kalender van het jaar bestaat. Maar wist je dat er ook een kalender van de dag is? Waar ter wereld we ons ook bevinden, er zijn zoekopdrachten die ruwweg elke dag rond hetzelfde tijdstip worden uitgevoerd. Naar yoga wordt bijvoorbeeld meestal 's ochtends gezocht – misschien niet echt een verrassing. Maar de ochtend is ook het moment waarop we zoeken naar loterijen. Wat zeggen die ritmische zoekopdrachten over ons? Waarom zijn de landen die 's avonds het meest naar rugpijn zoeken Oostenrijk, Nigeria, Canada en Colombia?

Dit is onze zoekklok van de dag:

Onze dagelijkse zoekopdrachtenklok

Zoekopdrachten die per uur pieken, elke 24 uur

VS

Waarom is rouw zo eenzaam?
Hoe word je een beter mens?
En hoe moet je eigenlijk zoenen?

De vragen die we aan Google stellen lijken soms klein of persoonlijk, maar vormen samen een indrukwekkend portret van wie we zijn. Wat begon als een zoekmachine, is inmiddels uitgegroeid tot het grootste dagboek ter wereld.

In *Wat we Google vragen* duikt datajournalist Simon Rogers in deze enorme berg zoekgegevens en ontdekt hoeveel we met elkaar delen. Overal ter wereld zoeken ouders namelijk midden in de nacht naar manieren om hun baby in slaap te krijgen, en in juni willen we massaal weten hoe we de bijen kunnen helpen overleven. Achter die uiteenlopende vragen blijken dezelfde menselijke behoeftes te schuilen waardoor een herkenbaar beeld ontstaat van ons gedeelde verlangen om het leven beter te begrijpen.

Simon Rogers is data-editor bij Google. Hij was eerder de eerste data-editor van Twitter en datajournalist bij *The Guardian*.

www.uitgeverijtenhave.nl

9 789025 914424

th ten have

Vertaling Dennis Keesmaat

NUR 130